

ІЗ ЦИКЛЮ „СІМ ЛЕГЕНД“ ГОТФРІДА КЕЛЛЕРА.

Готфрід Келлер, якого жите і діяльність оглянемо в одній із найблизших книжок „Літературно-Наукового Вістника“, належить до найвизначніших появ німецької літератури ХІХ в. і обік Конрада Ф. Маєра був без сумніву найбільшим поетом і повістярем, якого видала Швайцарія. Німецькі критики називають його найбільшим гумористом ХІХ в., хоча його твори майже зовсім не підходять під те, що ми привикли називати гумористикою. Його гумор, се не бажане посмішити читача, а радше погідний і добродушний усміх філософа і мудрця, який з любовю, а при тім і з тихим батьківським поблажанєм дивить ся на людське жите з його ілюзіями, помилками і щирими поривами.

Його цикл „Sieben Legenden“, се не видумки автора, а переповід мовою ХІХ віку, мовою сьвітською, але наскрізь віруючого чоловіка декількох середньовічних легенд, що були популярні в цілім християнським сьвіті. „Читаючи деякі легенди — пише він сам у передмові до сеї своєї книжечки — автор не міг позбути ся думки, що в переданій нам традицією масі тих оповідань виявляє себе не сама тільки церковна епіка, але коли придивити ся їм пильнійше, то можна в них добачити сліди вчаснійших, більше сьвітських оповідань. І от як маляря спокусить часом якийсь уривковий нарис хмар, контури гір або ескіз якогось забутого рисовника до виповнення первісних рамок, так само й автор почув охоту репродукувати ті уривчасті твори, при чім, що правда, не раз пообертав їх лицем у иньший бік, ніж вони були обернені в традиційнім образі.“

Келлерові легенди, то не пародії побожних легенд середніх віків, не твори безбожника або противника релігії. Се твори глибоко релігійного духа, але при тім чоловіка ХІХ в., Швайцарця-

республіканця, що привик дивити ся на світ вільно і бачити найвище добро в позитивній діяльності, а не в аскетизмі. Отсей світогляд, основно відмінний від того, яким надихана більшість середньовікових легенд, се було те „обертанє лица“ його образків у вільний бік, ніж були обернені первісно. Додамо, що жерелом, у яким Келлер знайшов взірці своїх „Сімох легенд“, була збірка легенд Крумбахера, загально доступна в виданю Рекляма. Порівняна студія тих оригіналів з Келлеровою переріркою кидає дуже цікаве світло на характер Келлерового способу оповіданя.

Додам нарешті, що Келлерова думка, буцім то в середньовікових християнських легендах криють ся сліди старшої, більше світської епіки, оправдує ся новішими науковими дослідями, які в християнських легендах віднаходять перерірки буддистських, староегипетських або старогрецьких мітів, новель, притч та оповідань.

І. Ф.

І. Марія і черниця.

Кто дасть ми кринок, їко голубки,
и полциѣ и печію!

Псалом 54, зач. 7.

На одній горі стояв монастирь видний далеко навколо, а його стіни блискотіли понад околицею. А в монастирі було повно жінок, гарних і негарних, і всі вони по строгому уставу служили Господу і його Діві-матери.

Найкраща черничка називала ся Беатрікс і була ключаркою монастиря. Прегарного росту і постави, сповняла вона свою службу ходячи плавно, спрятувала в хорі і вівтарі, держала лад у закритті і дзвонила на досвіта і на добраніч.

Та за той час визирала вона нераз з вохкими очима в простори синявих піль; там блискотіли шоломи, в лісах лунали мисливські роги і голосні окрики мужчин, а її груди розпирала туга за світом.

Коли не могла довше поборювати свого бажаня, встала раз серед місячної червневої ночі, взула на ноги нові, добрі черевки і готова до мандрівки станула перед вівтарем.

— Я служила тобі вірно отсе вже багато літ, — мовила до Діви Марії, — але тепер на тобі отсі ключі, я не можу довше видержати огню в моєму серці.

І поклала звязку ключів на вівтарі, а сама пішла геть із монастиря. Зійшла з гори відлюдною стежкою і йшла, йшла, аж поки в діброві не надібрала перехресну дорогу. Не знаючи, в який бік подати ся далі, вона сіла при криниці, що була оцямрована кам'яними плитами і де була також кам'яна лавочка для прохожих. Тут просиділа аж до сходу сонця, так що всю її припала роса.

Ось викотило ся сонце понад верхів'я дерев і його перше промінє, продираючись лісовою дорогою, освітіло прегарного лицаря, що сам-самісінький їхав у повній зброї. Черничка зазірала своїми гарними очима як мога пильнійше і оглядала крок в крок сю мужню появу; а сама сиділа так тихо, що лицарь був би й не бачив її, як би шум криниці не був зворушив його слуху і не обернув у той бік його очий. Зараз він повернув з дороги до криниці, зсів із коня і напоїв його, з пошаною поздоровивши черницю. Се був хрестоносець, що по довгій мандрівці сам-самісінький вертав до дому, стративши всю свою дружину.

При всій своїй побожності не зводив він ока з Беатріксиної вроди; та й вона чинила те саме і вдивляла ся в вояка так як перед тим. Отсе й був гарний шмат сьвіта, до якого вона так нишком тужила. Але нараз потупила очи і засоромила ся. В кінці запитав її лицарь, куди вона йде і чи не міг би чим услужити їй? Чистий і повний тон його слів перелякав її; вона знов глипнула на него і ошоломлена його поглядом призналась йому, що втекла з монастиря, щоб побачити сьвіта, але отсе вже боїть ся і не знає, куди подіти ся.

Лицарь не в тім'я битий, розсьміяв ся з цілого серця і предложив дамі поки-що провезти її добрий шмат дороги, коли схоче повірити себе йому. Його замок — додав він — віддалений відси не більше, як день їзди; коли її воля, може там безпечно приготувити ся і обдумавши все гарненько вирушити далі в божий сьвіт. Вона не відповіла нічого, але й не спротивляла ся, лише трем-

тіла дещицю, коли він посадив її на свого коня, сам сів позаду неї і так із запаленілою черничкою перед собою весело почвалав лісами-полями.

Двоє чи троє стай вона держала ся просто і не змигаючи гляділа в далечінь, опираючи ся рукою о його груди. Але потім її лице підвело ся в гору, голова похилила ся на його груди і вона терпеливо зносила поцілуї, якими лицарь обсилав її щокн. А ще троє стай — і вона віддавала йому поцілуї так палко, немов би ніколи не дзвонила в монастирі на досвіта і на добраніч. Серед такої роботи вони не бачили ані місцевостей, ані сьвітляних піль, через які проїздили, а черничка, що ще вчора так тужила до широкого сьвіта, тепер зажмурила очі перед ним і не бажала собі більшого місця понад те, яке міг кінь донести на своїм хребті.

І лицарь Воннебольд ледви чи й думав про замок своїх батьків, аж поки його вежі не заблисли перед ним у місячнім сьвітлі. Але довкола замку було тихо, а в ньому ще тихійше і сьвітла ніде ані знаку. Воннебольдові батько й мати померли і вся служба порозбігала ся, крім одного старенького ключника, що по довгім стуканю показав ся з ліхтарнею і мало не вмер із радости, коли ледво-не-ледво відчинивши браму побачив перед нею лицаря. Та про те, не зважаючи на свої літа і свою самотність, старий удержував у добрім стані нутро замка, а особливо покої лицаря раз-у-раз були готові, щоб він міг кожної хвилі відпочити собі, коли верне з далекого походу.

Ані лицарь, ані Беатрікс не хотіли вже розставати ся. Воннебольд повідчиняв скрині своєї матери. Беатрікс надягла її богаті шати і украсила себе її клейнотами і так жили вони собі обоє весело та безжурно, тільки що дама жила без прав і без назви, а її коханець уважав її своєю кріпачкою; та вона й не бажала собі нічого ліпшого.

Аж ось одного разу завітав якийсь чужий барон зі своїм почтом до замка, що вже знов зароїв ся службою; на честь гостей справлено бучний бенкет. В кінці панове засіли грати в кости, при чім пан дому вигравав так щасливо і ненастанно, що опанілий щастем і своєю вірою в него поклав на ставку своє найлюбійше — як мовив —

се-б то гарну Беатріке так як ось тут стояла, в дорогих сукнях і клейнотах, які мала на собі; його противник з усміхом поставив зі свого боку якесь старе, меланхолійне замчисько на вершині гори. Беатріке, що радісно придивляла ся грі, поблідла — і мала рацию; бо коли кинули кости, щастє відвернуло ся від зухвальця, а барон виграв.

Не гаючись він в тій хвилі вибрав ся в дорогу зі своїм почтом і зі своєю розкішною виграною. Беатріке ледво знайшла на стілько часу, щоб ухопити нещасливі кістки і сховати їх за пазуху, по чім обливаючи ся слізми вона поїхала з безоглядним противником.

Коли невеличка дружина проїхала пару годин, заїхали в гарний гайок молодих буків, через який пропливав чистий потічок. Немов легке, зелене шовкове шатро піднімало ся в гору ніжне листє, попідпиране струнками, сріблястими жердками, а широкий літній краєвид розстелював ся з боку. Тут захотів барон відпочити зі своєю здобичю. Він велів своїм людям їхати троха далі наперед, а сам розсїв ся з Беатрікою на пахучій мураві і хотів приласкати її своїми пестощами.

Та вона випростувала ся гордо і обкинувши його огнистим поглядом скрикнула: хоча він і виграв її особу, але не виграв її серця, що не проміняє себе на старі мурп. Коли він муж, то мусить покласти порядну ставку. Коли відважить ся покласти на ставку своє жите, то нехай заграє з нею в кости о її серце; коли виграє, то воно буде на віки йому віддане; коли-ж вона виграє, то його жите буде в її руці, а вона знов має бути власною панєю над своєю особою.

Се сказала дуже поважно, та при тім глянула на него так дивно, що аж тепер у него серце затрепало ся і він змішаний почав придивляти ся їй. Вона видавалася йому чим раз красшою, коли тихійшим голосом і з допитливим поглядом говорила далі:

— Хто захоче любити жінку без взаїмности, жінку не переконану про його відвагу? Дайте мені свій меч, візьміть отсі кістки і зважте ся на одну гру, а тоді про мене будемо злучені, як слід коханій парі.

При тім втулила йому в руку кістки зі слонової кости, теплі ще від її грудей. Отуманілий він віддав їй свій меч разом з припоном і кинувши кістки від одного разу трафив одинацять очок.

Тоді Беатрікс ухопила кістки, потаємно зітхнула до сьвятої Марії, Матери Божої, потрясла ними сильно в пригорщах і викинула дванацять очок; виграна була по її боці.

— Дарую вам жите, — мовила вона, поважно вклоняля ся баронові, зібрала троха в жменю свою сукню і з мечем під пахою пішла сквапно в той бік, відки були приїхали. Та скоро тільки щезла зовсім із очей отуманілого і зовсім іще безтямного пана, вона хитруня не пішла далі, а ввійшла в гущавину, проповзла нею тихенько і віддалена ледво пятьдесят кроків від ошуканого сховала ся за буковими пнями, що в таким віддаленю товпячи ся один поза одним, творили для розумної жінки сяк-так достаточну ослону. Вона сиділа зовсім тихо; тільки соняшний промінь падав на один дорогий камінь на її шиї, так що сей блискотів між деревами, хоч вона про се й не знала. Барон бачив навіть той блиск і в своїм затуманеню вдивляв ся навіть в него хвилину. Але був певний, що се блискуча краплина роси десь на листочку і не звернув на него уваги.

В кінці він прокинув ся з остовпіня і що сили затрубив у свій мисливський ріг. Коли надбігли його люде, він скочив на коня і кинув ся за втікачкою, щоби знов дістати її в свої руки. Тривало то може з годину, заким їздці вернули і сквашені звільна проїхали поміж буки, сим разом уже не зупиняючи ся. Беатрікс надслухувала, а скоро побачила, що дорога вільна, схопила ся і поспішила до дому не жалуючи черевиків.

Воннебольд тимчасом провів день дуже погано, стурбований жалем і гнівом. Почуваючи, що йому соромно і перед любкою, програною так легкодушно, він пізнав, як високо він цїнив її сам того не відаючи і що тепер ледви чи зможе й жити без неї. Тож коли вона несподівано станула перед ним, то він, ще не вспівши висловити свого здивованя, простер до неї руки і вона без нарікань і без докорів кинула ся в його обійми. Голосно розрего-

тав ся він, коли вона оповіла йому про свою воєнну хитрість, а потім задумав ся про її вірність; бо той барон був статний і вродливий мужчина.

Ото-ж щоб на будуще захоронити себе від подібних випадків, зробив він гарну Беатріке своєю законною супругою перед усіми своїми товаришами і підданими, і від тепер була вона лицарською жоною, якої не легко було знайти рівню при польованях, празниках і танцях, а також у хатах підданих і в коляторській лавці в костьолі.

Рік за роком минав серед різних змін, і протягом дванацятьох богатих осеней уродила вона своєму мужови вісьмох синів, що росли як молоді олені.

Коли найстарший мав вісімнацять літ, устала вона одної осінної ночі з ліжка, де лежала поруч свого Вонне-больда. Він спав смачно, а вона тимчасом поскладала старанно всі пишні шати до тих самих скринь, відки колись повиймала їх, позамикала скрині і зложила ключі при боці сонного. Потім босими ногами обійшла ліжка своїх синів і тихенько поцілувала одного за одним; в кінці прийшла ще раз до ліжка свого мужа і поцілувала його також, і аж тоді обтяла собі довге волосє на голові, наділа знов темний черничий плащ, який переховувала старанно і вийшовши потаємно з замку помандрувала під завиванє вітру серед осінної ночі і зівялого листя назад до того монастиря, з якого втекла була колись. Її пальці пересували невпинно кульочки рожанця, а думки підчас молитви перебирали пробує житє.

Оттак мандрувала не спочиваючи, аж зупинила ся перед монастирською брамою. Коли постукала, відчинила їй постаріла ключниця і привитала її байдужно по імя, немов би вона ввійшла отсе тільки перед пів годиною. Беатріке пройшла поуз неї до церкви, приклякла перед вівтарем пресвятої Діви, а ся почала промовляти до неї і сказала:

— Ти забарила ся троха довго, доню моя! Весь сей час я сповняла твою службу як ключниця; а тепер я рада, що ти таки прийшла і знов візьмеш ключі.

І образ похилив ся і дав ключі Беатріксі, що була врадувана і перелякана тим великим чудом. Вона зараз

узяла ся до своєї служби, привела в порядок се й те, а коли залунав дзвоник на полудне, пішла до столової. Богато черниць постаріло ся, иньші померли, попробували деякі молоді, а на покуті сиділа иньша аббатісса; але ніхто не завважав, що стало ся з Беатріксою, яка сиділа на своїм звичайнім місці, бо Марія займала доси те місце в подобі тої самої черниці.

Оттак минуло ще яких десять літ, коли отсе черниці задумали обходити велике сьвято і змовили ся, що кожда має приготувати Матери Божій дарунок як мога найкрасший і найдорожший. Одна вишила коштовну церковну хоругов, друга покривало на вітварь, третя фелон. Одна уложила латинський гимн, друга скомпонувала для него музику, третя намалювала і написала пишній молитовник. А яка не могла вдати нічого иньшого, то вишила для малого Ісусика нову сорочечку, а сестра куховарка напекла йому тарілку пампушків. Тільки одна Беатрікс не прилагодила нічого, бо була троха втомлена і жила думками більше в минувшині, ніж у теперішности.

Коли надійшов празник і вона не положила ніякого дарунка, дивували ся иньші черниці і докоряли їй, так що вона покірно станула на боці, колп серед церкви вмаєної цьвітами виложено перед вітварем усї ті пишні дари, а черниці рушили довкола них у обхід, а дзвони гуділи і облаки кадила піднимали ся в гору. А коли потім черниці почали чудово співати і грати, над'їхав по-при манастирь старий лицарь з вісьмома уоруженими синами, гарними як ляльки; всі їхали на пишних конях, а за ними стілько-ж уоружених чур. Се був Воннебольд зі своїми синами, яких він провадив до цісарського війська.

Чуючи, що в домі Божім іде відправа, він велів своїм синам позсідати з коней і пішов з ними разом до церкви, щоб віддати поклін пресьвятій Діві. Всї здивували ся на сей чудовий вид, коли зелізний старець прикляк окружений вісьмома молодими войовниками, що подавали на вісьмох панцирних ангелів, і чернички помилили ся в співі, так що аж перестали на хвилину. Але Беатрікс пізнала своїх дітей і свого мужа, скрикнула і кинула ся до них,

і давши їм пізнати себе виявила свою тайну і оговіла про те велике чудо, яке стало ся з нею.

Тоді кожний мусів признати, що вона сьогодні принесла найбогатший дар пресьвятій Діві; а що сей дар був прийнятий, се посвідчило вісім вінців із дубового листа, які нараз показали ся на головах молодих лицарів, покладені незримою рукою небесної Цариці.

II. Легенда про танець.

Діво Іїлеа, возмеш тумани свои и изыдеш съ соколомъ играющихъ. Тогда возрадуются дѣца къ соколу юности и старцы возрадуются, и украсятъ желею нѣ на радость.

Бремля гл. 31, зач. 4, 13.

Пише святий Григорій, що Муза була танечниця між святими. Дочка чесних родичів, була вона гарненька дівчинка, пильно служила Матери Божій і мала тільки одну пристрасть, а то непоборну охоту до танцю, так що ще дитиною коли не молила ся, то певно танцювала. І то всякими способами. Муза танцювала зі своїми товаришками, з дітьми, з хлопцями і також сама; танцювала в своїм покоїку, в залі, в садах і на лугах, а навіть коли йшла до вітваря, її хід виглядав як миленький танець, а на гладких мармурових плитах церковного притвора вона не залишила ніколи протанцювати живенько хоч одну фігуру.

Одного дня, коли була сама в церкві, не могла перемогти себе, щоб не виконати кілька фігур перед вітварем і, так сказати, протанцювати Діві Марії гарнесеньку молитву. При тім вона забула ся до тої міри, що се їй здало ся сном, коли побачила, що підстаркуватий, але гарний пан танцює супроти неї і доповнює її фігури так справно, що обоє разом виводили дуже артистичного танка. Пан мав на собі королівську порфіру, корону на голові і блискучу чорну, кучеряву бороду, що присипана була сивиною старости, мов блиском далеких зірок. При тім загула з хору музика, бо на його балюстраді сиділо або стояло шестеро ангелят, позвішувавши в низ грубенські та кругленькі ноженята і граючи або дмучи на ріжних інстру-

ментах. При тім сі бобики були зовсім вигідні і практичні і подавали зшитки з нотами держати шістьом кам'яним ангеликам, уміщеним на поручю хору для оздоби; тільки найменший, пухнатий трубачик, ухитрив ся поради́ти собі инакше, бо заложивши ногу на ногу держав собі ноти рожевими ноговими пальчиками. Сей і грав найзавзятійше; иньші баламкали ніжками, трепотали один за одним крильцями, так що аж піре шелестіло, а барви на ньому мінили ся як на шийках у голубів, і граючи поштуркували один одного.

Муза не мала коли дивувати ся сьому всьому, поки не скінчив ся танець, що трівав досить довго; бо веселому пану він очевидно припав так само до вподоби, як і дівчинці, що, бачилось, скаче в самім небі. Та коли перестала музика і Муза зупинила ся важко дихаючи, зібрав їй немалий страх і вона з дивом зирнула на старого, що ані не задихав ся, ані не зіпрів і отсе почав говорити. Він виявив їй, що він Давид, царь і прапрадід Діви Марії висланий нею. Запитав, чи мала-б вона охоту проводити вічне блаженство в ненастаннім веселім танці, в такім танці, супроти якого отсей тільки що скінчений — одно мізерне повзанє?

На се вона відповіла зараз, що й не бажала би собі нічого ліпшого. А на се блаженний царь Давид сказав знов: а в такім разі їй не треба робити нічого, як тільки відректи ся на весь час земного життя всякої веселости і всякого танцю і жити тільки в покуті та молитвах, і то без ваганя і без перерви.

Ся умова та́ки троха не подобалась дівчинці і вона сказала: Чи так таки зовсім треба виректи ся танцю? І хто його знає, чи там у небі справді танцюють? Бо на все свій час; отся земля видаєть ся їй доброю і відповідною для танцю, — значить, небо буде якесь инакше, а то смерть була би зовсім зайвою, як би не приносила зміни.

Але Давид витолкував їй, що в сій справі вона дуже помиляєть ся і доказав їй многими цитатами з письма сьвятого і своїм власним прикладом, що танець — се в усякім разі сьвяте занятє для блаженних. Але тепер

треба їй швидко рішити ся, так або ні, чи хоче вона ціною тимчасового відреченя вийти в вічні радощі, чи ні; коли ні, то він піде собі далі; бо в небі потрібно ще кількох танечниць.

Муза стояла все ще в сумніві, нерішучо і трівожно поводила кінчиками пальців коло уст; здавалось їй се занадто важкою задачею від сеї хвилі не танцювати більше задля незвісної нагороди.

Тоді Давид моргнув і нараз заграла музика кілька тактів такої нечувано розкішної, надземної танечної мелодії, що дівчині затанцювала душа в тілі і всі сугави задвигтіли; але ані один не міг порушити ся до танцю і вона пізнала, що її тіло занадто тяжке і неподатливе для сеї мелодії. Перенята тугою вона подала цареві руку і обіцяла йому сповнити те, чого він жадав. Нараз царь зробив ся незримим, а ангелята-музиканти зашуміли і протовпили ся крізь відчинене церковне вікно, звичасм пустотливих дітей тріснувши кожде своїм скрученим у трубку нотовим зшитком терпливих кам'яних ангелів поза уха так, що аж ляск пішов.

Але Муза пішла набожним ходом до дому, все ще заслухана в ту небесну мелодію, і веліла пошити собі грубу одіж, поскидала всі сукні і оздоби і надягла сю одну. Заразом збудувала собі в куточку саду своїх родичів, де стояла густа тінь від дерев, невеличку будку, вистелила в ній мохову постіль і жила там від тепер здалека від своїх домашніх, як покутниця і сьвята. Весь час вона проводила на молитві і частенько біла себе ремінним бичем; але найтяжшою покутою для неї було держати своє тіло тихо і недвижно; скоро тільки загудів якийсь тон, зацьвірінькала пташина або зашелестіло листе від вітру, рухали ся її ноги і бажали піти в танець.

Коли сей мимовільний рух ніяк не хотів перестати і часом без її відома доводив її до невеличкого підскоку, веліла вона скувати собі свої ніжні ноженята легким ланцюшком. Її свояки і близькі дивували ся день і ніч її переміні, але тішили ся, що мають у себе таку сьвяту і берегли пустельницьку будку під деревами, як око в голові. Многі приходили до неї за порадою, просячи її молитов.

Особливо приводили до неї молодих дівчат, що були троха незграбні на ногах, бо завважено, що всі, кого вона докторкнула ся, мали хід легкий і повний грації.

Отак пробула вона в своїй будці три роки; але при кінці третього року зробила ся Муза така тоненька та прозірчаста, мов літня хмариночка. Раз-у-раз вона лежала на своїй моховій постелі і тужно вдвляла ся в небо і їй здавало ся, що вже бачить, як золоті підшви блаженних танцюють і ховзають ся по блакиті.

Аж ось одного понурого осінного дня пішла чутка, що сьвята вмирає. Вона веліла зняти з себе темну покутну одягу, а пристроїти себе в сніжно-білу весільну сукню. Отак лежала вона зложивши руки і з усміхом ждала смертної хвилі. Весь сад заповнили побожні, вітер шумів, а листе з дерев падало на всі боки. Та нараз подуви вітру змінили ся на музику, у верхівях усіх дерев заграло щось, а коли люде зирнули в гору, аж бач, усі гильки пишали ся молодою зеленю, мірти і іранати цвили і нахли, земля покрила ся цвітами, а біла, ніжна стать умираючої облита була рожевим сьвітлом. В тій хвилі вона віддала духа, ланцюх на її ногах розірвав ся з голосним бренькотом, небо відчинило ся широко довкола і всі могли заглянути до середини. Видно було много тисяч гарних дівчаток і хлопчиків у найяркійшій сьвітлі, як танцювали непереглядними рядами. Величній царь над'їхав на хмарі, а на її краю стояла невеличка спеціальна музика з шістьох ангеликів; вони наблизили ся троха до землі і прийняли постать блаженної Музи перед очима всіх присутних, що заповнювали сад. Видно ще було, як вона вскочила в отворене небо і в тій хвилі танцюючи згубила ся в співучих, блискучих рядах.

В небі було власне велике сьвято; а підчас таких сьвят був звичай (що правда, сьвятий Григорій Ніссейський перечить сему, але сьвятий Григорій Назіанзенський таки обстає при тім), що для помочи запрошувано і впушано до неба девять Муз, які звичайно сиділи в пеклі. Ім давали добрий стравунок, але по скінченім празнику вони мусіли знов вертати на давнє місце.

Коли ото скінчили ся танці і сліви і всі церемонії і небесні вої всі засіли при столах, приведено Музу до того стола, де трактовано девять Муз. Вони сиділи стулені до купи і якое самі не свої і роззирали ся довкола огнистими чорними або темно-синіми очима. Запопадлива евангельська Марта у власній особі піклувала ся ними, припавши свій найкращий кухонний фартушок, мала гарненьку плямку від кухонної саджі на білім підборідю і ласкаво припрошувала Муз до гостини. Але аж тоді, коли надійшла Муза, а також сьвята Цецилія і ще иньші сьвяті дами-артистки, і весело привитали ся з заляканими Пієридами і приїли ся до них, тоді й вони розгаяли, розговорили ся і в жіночій кружці пішла оживлена дружня розмова. Муза сиділа коло Терпсіхори, а Цецилія між Полігимнією і Евтерпою і всі держали одна одну за руки. Аж прийшли й маленькі хлопчики музиканти і почали лащитись до гарних пань, щоб дістати дещо з блискучих овочів, розложених на амброзійнім столі. Прийшов і царь Давид і приніс золоту чашу, з якої пили всі, поки не розігріли їх розкішні радощі; він обходив весело довкола стола, а проходячи по-при красуню Ерато погладив її крихітку по-під бороду. А коли запанувала така веселість при столі Муз, прийшла навіть наша пресьвята Цариця у всій своїй красоті і доброті, посиділа годинку з Музами і сердечно поцілувала віщу Уранію в уста зпід своєї зоряної корони, шепчучи їй при розстаню, що не спочине доти, доки Музи на завсїгди не будуть могли лишите ся в раю.

Та ба, до того не дійшло. Щоб віддячити ся за оказану доброту і ласкавість і показати свою добру волю, нарадили ся Музи між собою і вигчили в відлюднім пекельнім закамарку похвальну пісню, якій силкували ся надати форму звичайних у небі поважних хоралів. Вони поділили ся на два хори по чотирі голоси, Уранія мала бути дірігенткою, і так була зложена незвичайна вокальна продукція.

Коли-ж настав у небі найблизший празник і Муз знов покликано до служби, вигляділи вони хвилину, яка їм видала ся відповідною для їх наміру. поставали разом і почали свою пісню, зразу тихенько, потім чим раз сильнійше,

сильнійше... Але в тих палацах вона видала ся такою понурою, ба, майже бунтівничою і жорсткою, а при тім було в ній стілько важкої туги і жалощів, що в першій хвилі запанувала трівожна тиша, а потім усім сьвятим заскнімили в серці земні спомини і земні терпіня і всі нараз вибухли ревним плачем.

Безмежне зітханє прошуміло по небі; перелякані поприбігали всі пророки і праведники, а Музи тимчасом у своїм добрім намірі співали чим раз голоснійше і сумнійше, так що цілий рай з усіми праотцями, пророками та преподобними, усі, хто колись топтав зелений ряс, не знали, що з собою діяти. В кінці прийшов сам архистратиг Михайло, щоб побачити, що там таке стало ся і втихомирив надто співучих Муз могутнім ударом грому.

Тоді в небі знов настав спокій і блаженний настрій; але бідні девять сестер мусїли забирати ся геть і від тоді не сьміли вже показувати ся в ньому.

З німецького переклав

І. Ф.

